

ҰЛАҒАТ ИЕСІ

Н.С. ҚАМАРОВА,
*Ш.Есенов атындағы КТИУ,
Ф.ғ.к., профессор, Ақтау қ.,
Қазақстан*

Қазіргі заманда оқытушыдан өз пәнінің білгірі болудан бөлек, танымдық, педагогикалық-психологиялық, ақпараттық сауаттылық талап етіледі. Саналы ғұмырын еліміздің болашағы жас ұрпақтың тәрбиесіне арнаған осындай ұлағатты ұстаз, талантты ұйымдастырушы, тіл жанашыры Ақмарал Нұрғожақызы жастар бойына ұлттық құндылықтарымызды сіңіру бағытында аянбай еңбек етіп келе жатыр. Филология ғылымдарының кандидаты, Yessenov University он бір жыл Қазақ филологиясы кафедрасын басқарған, Туризм және тілдер факультетінің деканы, қауымдастырылған профессор Отарова Ақмарал Нұрғожақызын мен оқушы кезімнен білемін. 1988 жылы Түпқараған аудандық қазақ тілі мен әдебиеті бойынша пәндік олимпиада жеңімпаздарын облыстық олимпиадаға бастап барғанда, Е.Өмірбаев мектебінен шыққан жеңімпаз оқушы ретінде сол топтың ішінде мен де бар едім. Сол кезде жүріс-тұрысы ширақ, жып-жинақы, сөзі салмақты, мінезі қаталдау, түр-тұрпаты келісті апайға арқа сүйедік. Оқушы кезімізде апайлардың бәрі үлкен болып көрінетін. Ақмарал апайдың сол кезде 24 жастағы бойжеткен екенін білген де жоқ едік... 2003 жылдан бері Ақмарал Нұрғожақызымен университетте әріптес болып, әлі күнге бірге келеміз.

Адамның толыққанды қалыптасуына шыққан тегі, ата-анасы, білім алған, өскен ортасының ықпалы зор болады. Ақмарал киелі мекен Маңғыстаудың Түпқараған ауданындағы бір жағы теңіз, бір жағы таулы-тасты табиғаты әсем, ауасы саф таза, басқа еш жерге ұқсамайтын ерекше әдемі Қызылөзен ауылында туып-өсті.

Әкесі Нұрғожа Отарұлы Батыс Қазақстан ауылшаруашылық институтын бітіріп, Қызылөзен, Ақшұқыр совхоздарында зоотехник, бас зоотехник, ферма меңгерушісі, жұмысшылар комитетінің төрағасы сияқты қызметтерді абыройлы атқарып, Маңғыстау өлкесінің ауыл шаруашылығын дамытуға өлшеусіз үлесін қосқан білікті маман ретінде танымал болды. Түпқараған ауданының Құрметті Азаматы, зейнеткерлікке шыққан соң да Ақшұқыр ауылындағы ақсақалдар алқасының төрағасы қоғамдық қызметтерін атқарып, ортасына беделді, сөзге шешен, парасат биігіне көтерілген абыз ақсақал болатын. Анасы Үзілхан Құлынтайқызы саналы ұл-қыз тәрбиелеген «Батыр Ана» ордені мен «Алтын алқа»

иегері болды. Ұлттық салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптарды ұстанып, әрдайым басшылыққа алып отыратын Отаровтар әулеті – өлкеге белгілі үлгілі отбасы.

Табиғатының әсері ме, Қызылөзеннің адамдарының да рухани жан дүниелері ерекше, болмыс-бітімдері де шынайы болатын. Ақмаралға мектепте сабақ берген ұстаздары – бастауышта қолыма қалам ұстатқан Ақбала апай Майшаева, сынып жетекшісі Шолпан апай Әбетова, физикадан сабақ берген Гүлсағия апай Есенкөбекова, химиядан сабақ берген Айкүміс апай Досановалар осы Қызылөзеннің топырағында туып-өскен, бойларына қазақы болмыс-бітімді, әдемілікті, әсемдікті жинаған сымбатты, қолаң шаштары тізеден түскен сұлу да салиқалы жандар болды. «Адамның адамшылығы – ұстаздан» деген сөздің түбінде үлкен мағына жатыр. Осындай ұстаздардан нәр алған Ақмаралдың осал болуы мүмкін емес еді.

Мектеп бітірген соң арманшыл жас Е.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің филология факультетіне оқуға түсіп, өзі армандаған қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша білім алды.

Ақмарал Нұрғожақызы М.Әбдіхалықов туралы алғашқы ізденісті жазушының замандастарымен сұхбаттан бастайды. Тұстас, замандас қаламгерлер Ә.Кекілбаев, С.Сматаев, Қ.Ысқақовтармен сұхбаттасқанда бәрі де Ақмаралға: «Кезінде сыншысы болмады, Маршекең ешкімге жағымпазданып өзін дәріптеген жоқ, нағыз еңбектің бәйгеторысы еді, сондықтан ол туралы кезінде басқалар сияқты жан-жақтан мақтаушылары болмады. Бәрін өзің бастайтын болғандықтан, айналайын, бейнетің көп болады, бірақ ол кісінің рухы разы болып, еңбектерін ғылыми айналымға енгізесің» деген еді. М.Әбдіхалықовты ғылыми орта жоғары бағалап, А.Н. Отарованың Маршал мұрасын зерттеуіне ықыласпен қарады. Қорғауына арнайы келіп қатысқан қазақ әдебиетінің корифейі Т.Кәкішев: «Қарағым, осы Маршал Әбдіхалықовтың әдеби мұрасы қорғалады деген соң тындайын деп келдім. Өте жақсы қорғадың, үлкен жұмыс бітірдің, өшкенді жағып, өлгенді тірілттің. Маршал Әбдіхалықов мықты қаламгер еді, туған жерін қалай жақсы көрді! Адамгершілігі де зор, ортаға сыйлы азамат болды. Ризамын, шырағым», – деп Ақмаралға ақ батасын берген еді. Осындай туған жерінің жыршысы болған, жалған атақ-даңқ қуаламай, адал ісімен, ақ пейілімен халқын шын жүрегімен жақсы көріп, халқы да оның қадірін білген М.Әбдіхалықов мұрасын алғаш рет жинақтап ғылыми айналымға енгізгені А.Отарованың тынымсыз еңбегінің нәтижесі еді. Алдағы уақытта Ақмарал Нұрғожақызы М.Әбдіхалықовтың баспа бетін көрмеген, ескі газет-журнал беттерінде кезінде бір-ақ рет жарияланып, одан соң баспа бетін

көрмеген, жинақталмаған публицистикалық дүниелерін, кітаптарын жинақтап шығаруды жоспарлап жүр.

2013-2014 оқу жылынан бастап күні бүгінге дейін доцент А.Н. Отарова «Қазақ тілі мен әдебиеті» кафедрасының меңгерушісі қызметін атқарып келеді. Бұл кезең кафедраның өмірінде университет көлемінде ғылыми әлеуеті жоғары (100%), ғылыми, әдістемелік, тәрбие жұмысы толық жолға қойылған, аймақтық қана емес, республикалық деңгейде мойындалған білім беру, маман дайындау, мемлекеттік тілді дамыту орталығына айналуымен сипатталады. Жаһандық білім беру стандарттарының басты талаптарына сай сапалы білім беру, саналы тәрбие, білікті ғылыми кадрларды дайындау ісінде, әсіресе қазақ тілін мамандықты игерту құралы, ғылыми білім тілі ретінде танытуда кафедра көптеген игі іс-шаралардың ұйытқысы болып отыр. Осы жылдар оқытушылардың біліктілігін арттыруды дамыту, кафедраның сабақ беру үдерісін оқу-әдістемелік жақтан жан-жақты қамту, халықаралық қарым-қатынасты жандандыра түсуімен ерекшеленеді. Кафедра дайындайтын «5B011700-Қазақ тілі мен әдебиеті» бакалавриат және «6M011700-Қазақ тілі мен әдебиеті» магистратура мамандықтары, «6D020500-Филология» докторантура мамандығы бойынша ҚР Білім және ғылым министрлігінің мамандықтарды аттестациялауынан үнемі үлкен жетістікпен өтеді. 6B01701-Қазақ тілі мен әдебиеті білім беру бағдарламасы Атамекен Ұлттық рейтингінде алдыңғы орындардан көрініп келеді.

Ғылыми зерттеулер саласы – жыраулық дәстүр, Маңғыстау ақын-жазушылары шығармаларының поэтикалық мәселесі, Маршал Әбдіхалықов шығармашылығы, қазақ әдебиеттануының өзекті мәселелері. Ақмарал Нұрғожақызы Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы қоғамдық бірлестігінің Есенов университеті бастауыш ұйымының төрағасы болып қоғамдық қызметті де абыроймен атқарып келеді. Облыстық «Қазақ тілі» қоғамы мен «Тілдерді дамыту» басқармасының ұйымдастыруымен студенттер мен мектеп оқушылары арасында өткізілетін шығармашылық сайыстар бойынша әділқазылар алқасының тұрақты мүшесі, ғылыми жобалар жетекшісі.

Оқу-тәрбие саласындағы нақты нәтижелері үшін ҚР Білім және ғылым министрлігінің Құрмет грамотасымен, Есенов төсбелгісімен, А.Байтұрсынов медалімен, Маңғыстау облысы әкімінің Құрмет грамотасымен, Есенов университеті ректорының Алғыс хаттарымен марапатталды.

Ақмаралдың әрбір сабағы сапасымен, теориялық тереңдігімен, әдістемелік ізденісімен ерекшеленіп тұрады. Жаңа материалды түсіндіру барысында білім

алушылар сабақты жетік меңгеруі үшін тың әдістерді тиімді пайдаланады. Ең алдымен «сабаққа кешікпеу керек, сондай-ақ ұстаздың киім киісі, жүріс-тұрысы, сөйлеу мәнері, шаш үлгісі, жалпы болмысы ұстазға сай болу керек!» деген ұстанымды мықты ұстанған Ақмарал әлі күнге жұмысқа жарты сағат ерте келеді.

Теориялық білімі терең, әдістемелік ізденістері мен кәсіби шеберлігін мектептен ұштап келген, тынымсыз ізденімпаз, үлгі-өнегесі ерекше, мұғалім мәдениеті мен педагогикалық әдепті қатаң сақтаған Ақмаралдың университетке келуі құбылыс болды.

Ақмарал Нұрғожақызы мұғалімнің келбеті сыртқы мәдениеті, қарым-қатынасы, өзін-өзі басқаруы, бақылауы, сөйлеу мәдениеті, үздіксіз жаңарып, өзгеріп, үнемі жаңа сипатқа ие болып отыруы мұғалімдік мамандықтың ең басты этикалық сапалық белгісі екендігін болашақ ұстаздарға айтудан жалықпайды.

Өз ісінің шебері Ақмарал Нұрғожақызы ұжым мүшелері мен білім алушылар арасында зор беделге ие. Ол кәсіби мамандығына құштар, оны жан-тәнімен сүйеді, саналы ғұмырын ұстаздыққа, жастарды тәрбиелеуге арнап келеді. Оның қазақ филологиясы кафедрасын басқарудағы тәжірибесі – көпке үлгі. Ақмарал Нұрғожақызын әріптестері де, шәкірттері де мақтан тұтады.